

Til Børne og Socialministeriet
Att.: Fuldmægtig Mieke Bjerring Clemmensen
mibc@sm.dk.

19. februar 2019

Vedr. sagsnr. 2018 – 5646: Høring over udkast til familieretlige bekendtgørelser og vejledninger – bilag 7 og 8

Som chefspsykolog i Litehouse Consult sender jeg hermed med et høringssvar til bilag 8 (Vejledning om børnesagkyndige undersøgelser), som i kombination med VEJ 10482 af 11.12.17 har til formål at kvalitetssikre psykologernes arbejde med de børnesagkyndige undersøgelser. Endvidere kommenterer jeg på bilag 7 (Vejledning om forældremyndighed, barnets bopæl og samvær) i det omfang, bilag 7 og bilag 8 griber ind i hinanden.

Indledningsvis er jeg meget glad for de nye tiltag. Det gælder især, at fokus nu rettes mod barnet og barnets ret til trivsel og beskyttelse, men også, at sagerne fremover skal segmenteres. Hver sag screenes nu til forskellige udredningsforløb afhængigt af sagstype, og dette understøtter, at der kan komme et tiltrængt fokus på bl.a. vold, overgreb og grænseoverskridende handlinger.

Tidligere har alle komplekse sager været anskuet som resultatet af manglende samarbejde og deraf følger, at udredning hovedsagligt har haft fokus på vilje og evne til at samarbejde. De nye tiltag medfører, at man anerkender, at årsagen bag visse sagstyper alene kan henføres til den ene af forældrene, såsom vold, psykisk sygdom og misbrug.

Endelig er jeg glad for, at definitionen af vold følger den, der fremgår af Istanbulkonventionen (vold er bredt defineret), og at FN's Børnekonvention i højere grad indarbejdes i loven.

Jeg er dog noget bekymret for, at lovmaterialet er blevet så komplekst, at det risikerer at frakoble de mennesker, det hele drejer sig om. Det er forhåbentlig en faktor, man vil vurdere, når loven skal evalueres.

Afgrænsning af § 7-sagerne

Der fremkommer løbende gennem bilag 7 forskellige afgrænsninger af, hvad der udgør en § 7-sag. Endvidere er flere af disse kriterier helt udeladt af bilag 8, dvs. at der slet ikke lægges op til, at en børnesagkyndig undersøgelse skal udrede alle de forhold, som udgør § 7-sagerne.

Dette kan med fordel harmoniseres, så der hver gang nævnes det samme sæt kriterier og således, at gentagelser af kriterierne altid er fyldestgørende.

Eksempelvis indgår følgende kriterier i bilag 7 som eksempel på § 7-sager: Psykisk sygdom, kriminalitet, grænseoverskridende adfærd og manglende empati. Disse er end ikke nævnt under pkt. 1 i bilag 8. Endvidere nævnes psykisk vold og chikane ikke særskilt i bilag 8.

Klare definitioner og begrebsafklaring er central for al videnskab og ovenstående bør derfor harmoniseres, så begreber og opremsning af kriterier anvendes stringent i alle vejledninger.

Bilag 8, Vejledning til børnesagkyndige undersøgelser

Det fremgår af bilag 7, at der *som udgangspunkt* skal gennemføres en børnesagkyndig undersøgelse i § 7-sagerne. Det kan godt undre, at dette skal være udgangspunktet henset til, hvilke sagstyper der definerer § 7-sagerne. Flere af § 7-sagerne kunne være bedre tjent med andre former for udredninger, f.eks. psykiatriske udredninger eller erklæringer fra misbrugs- eller voldseksperter.

Set i lyset af, at de børnesagkyndige undersøgelser får afgørende betydning i § 7-sagerne, er der en påfaldende diskrepans mellem definitionen af § 7-sager og de krav, der stilles i bilag 8.

Bilag 8 fremtræder mest af alt som om man har glemt at harmonisere denne vejledning med den nye lov – den vil alene kunne opfylde behovet i § 6-sagerne, hvor man antager, at manglende samarbejde er årsagen bag sagen. Kriterierne for § 7-sager nævnes ganske vist under pkt. 1, men det har ikke fået nogen konsekvens for vejledningen for, hvordan undersøgelsen skal tilrettelægges eller gennemføres eller for de kompetencer, der bør være til stede hos de børnesagkyndige.

Eksempelvis fremgår det af pkt. 2.1.1 i bilag 7, at:

"Familieretshuset skal i sager, hvor der foreligger påstand om vold m.v., eller hvor Familieretshuset har mistanke om vold m.v., undersøge, hvordan overgrebene har påvirket barnet og familien som helhed. Dette kan f.eks. indgå i den børnesagkyndige undersøgelse, der som udgangspunkt skal gennemføres i § 7-sagerne."

Dette er ikke nævnt noget sted i bilag 8.

Det samme gælder de særlige regler for visse former for kriminalitet, jf. pkt. 2.1.2 i bilag 7:

"Efter § 4 a i forældreansvarsloven gælder der særlige regler for vurderingen af barnets bedste, når en forælder er dømt for visse former for personfarlig kriminalitet af grovere karakter. Det gælder således efter bestemmelsen en formodning imod, at det er til barnets bedste, at en forælder, som er idømt ubetinget fængsel for en af de i bestemmelsen anførte former for kriminalitet, har forældremyndigheden, har del i forældremyndigheden, har barnets bopæl hos sig eller har samvær med barnet. Bestemmelsen kan dog efter en konkret og dybdegående vurdering fraviges, hvis det er bedst for barnet."

Dette er ikke nævnt noget sted i bilag 8.

Det er gennemgående for bilag 8, at fokus stadig er på evne og vilje til at samarbejde, mens der ikke er noget fokus på de nye kriterier:

Omsorgssvigt, overgreb, vold, herunder psykisk vold og chikane, grænseoverskridende adfærd misbrugsproblemer, kriminalitet, manglende empati og psykisk sygdom og sager, hvor børn har været vidne til vold.

I bilag 7 fremhæves det, at der skal fokus på "risiko- og beskyttelsesfaktorer". Dette indgår intet sted i bilag 8. Det forbliver således et åbent spørgsmål, hvilken rolle de børnesagkyndige spiller i den forbindelse og hvem, der konkret skal tilsikre, at disse faktorer belyses.

Endelig er det påfaldende, at kravene til de børnesagkyndiges kompetencer ikke har ændret sig i forhold til den foregående vejledning på trods af, at der nu er langt højere forventninger til dem. Eksempelvis er viden om vold og kriminalitet helt fraværende, herunder også voldens følgevirkninger.

Alt i alt fremtræder bilag 8 ubearbejdet i forhold til den nye lov. Den nye lov har lagt hovedvægten på, at børnesagkyndige skal belyse barnets perspektiv, og det er derfor særdeles kritisk for lovens succes, at de børnesagkyndige undersøgelser kan levere det, som forudsættes i loven og med den vægtning, som lovgiver vedtager.

FVL § 8

Litehouse Consult fik 02.07.18 medhold af Socialministeriet i, at forvaltningslovens § 8 gælder under udarbejdelsen af børnesagkyndige undersøgelser. Denne afgørelse afspejles i udkastet til bilag 8 under punkt 5 om undersøgelsesfasen.

Efter at dette har været praktiseret forkert gennem 11 år, er vi glade for, at Vejledningen nu bliver rettet. Men vi finder, at teksten i udkastet er både vildledende og tendentiøs.

Den aktuelle tekst oplyser med én enkelt sætning om partens rettighed og derefter med to hele afsnit om, hvorledes myndigheden og psykologen kan forsøge at overtale parten til at afstå fra denne rettighed. Der findes mig bekendt ikke fortilfælde, hvor lovgiver gennem en

---

vejledning nærmest opfordrer de administrative myndigheder til at forsøge at overtale borgere til at afstå fra deres lovsikrede rettigheder. Og i de tilfælde, hvor parten er repræsenteret, skal denne diskussion altså gennemføres med repræsentanten og ikke med parten selv. Det giver ikke mening.

Dette fokus giver anledning til undren, for hvem har en interesse i, at parterne ikke medbringer en bisidder, når blot bisidder er bevidst om sin rolle under undersøgelsen?

Jeg finder det i øvrigt tendentiøst, at det under henvisningen til FVL § 8, stk. 2 ikke er nævnt, at der skal være tale om *tungtvejende grunde*.

Klagemuligheder

Jeg har tidligere henledt opmærksomheden på konsekvenserne af, at det ikke er muligt at klage over en børnesagkyndig undersøgelse til et Klagenævn.

Psykolognævnet har aktuelt mindst 1 års ventetid (telefonisk oplyst) og klager har ikke opsættende virkning. Tilsynet beslutter selv, om der rejses en sag på baggrund af en klage.

Det er dybt problematisk, at både Statsforvaltningen og domstolene undlader at tage stilling til klager over børnesagkyndige undersøgelser - også for så vidt angår de objektive kriterier – og dermed regelmæssigt lægger meget kritisable erklæringer til grund for afgørelser og domme. I Litehouse Consult har vi set dette få groteske konsekvenser, såsom deleordninger for små børn involveret i voldssager. Det tager aktuelt flere år at rette disse forhold op, når skaden først er sket.

Jeg opfordrer indtrængende til, at der dannes et egentligt Klagenævn, eventuelt som en enhed i Psykolognævnet, samt at ventetiderne nedbringes så meget, at der kan søges opsættende virkning ved klager over børnesagkyndige undersøgelser.

Succesen af den nye lov står og falder med kvaliteten af de børnesagkyndiges arbejde. Derfor bør der lægges stor vægt på at kvalitetssikre dette.

Venlig hilsen,

Iben Elene Oksfeldt

Chefpsykolog, Litehouse Consult

Tel +45 2124 4444

iben.elene@litehouseconsult.dk